

Forfatter: Frederik Schyberg, 1905-1950

Titel: Udrag fra Den store Teaterrejse - Michael Rosings dagbog og breve fra pariserrejsen 1788

Citation: Frederik Schyberg, 1905-1950: "Den store Teaterrejse - Michael Rosings dagbog og breve fra pariserrejsen 1788", i *Den store Teaterrejse - Michael Rosings dagbog og breve fra pariserrejsen 1788*, Gyldendalske Boghandel, s. 10. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002058590-000-shoot-idm140619163606880.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Den store Teaterrejse - Michael Rosings dagbog og breve fra pariserrejsen 1788

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fundet af Rosings Dagbog og Studiet af den kaster paa mangfoldige Punkter nyt Lys over Teaterrejsens Hændelser. I ydre Træk er Historien naturligvis i alt væsentligt den samme, men den indre er vidt forskellig. Den bekræfter — hvad man med Kendskab til Preislers Karakter nok havde kunnet ane — at „Journalen“ var skrevet ad usum delphini, med paaholden Pen, først og fremmest med det Ønske at behage de høje Foresatte og fortælle dem, hvad de helst maatte ønske at høre (og fortie, hvad der maatte være dem ubehageligt eller ubelejligt) — og dernæst med en temperamentsbestemt Trang fra Preislers Side til for enhver Pris at insinuere sig hos de Mennesker, af hvem hans Avancement og Fremtidsudsigter var afhængige. Ikke uden Grund kaldte Preisler Affattelsen af de Breve, hvormed han ugentlig havde at holde Direktionen underrettet om Rejsens skiftende Faser, for „politiske Forretninger“; hele hans Journal er en eneste saadan Forretning. Anderledes Rosing. Han har ført sin Dagbog af egen indre Tilskyndelse, for sin egen Relærings og Fornøjelses Skyld og var ikke bagefter pligtig at fremvise den for nogen. I et aldrig trykt Brev til Rahbek, hvor han fortæller ham om Dagbogen, understreger han, at den indeholder „den reene, nøgne, upartiske Sandhed“, og man har Grund til at tro ham paa hans Ord — men forstaar ogsaa, hvorfor han et Sted i selve Dagbogen kraftigt udtaler Ønsket om at maatte beholde den „for sig og sit Chattol“. Den egnede sig ikke til offentlig Læsning, saalænge de Personer, han omtaler, især hans Medrejsende og Teatrets Direktion, endnu var i Live. En Rejse, som udadtil havde formet sig som en sværmerisk romantisk Idyl, viser sig i Virkeligheden at have været et sandt Stormcentrum af modstridende Impulser, af væsensfremmede Temperamenter og af fjendtlige Interesser. Gennem Rosings Dagbog bliver det os muligt at skimte en bevæget Historie bag ved og sideløbende med Rejsens ydre Hændelser, som man ikke tidligere har kendt. Den leverer derigennem et vigtigt Bidrag til den Tids intime danske Teaterhistorie, et Bidrag præget af hvad Rahbek engang (i sine Erindringer) kaldte Rosings „Trønder-Oprigtighed“. Men det er dog ikke s. 11alene for denne i Datiden frygtede „Oprigtigheds“ Skyld, at Dagbogen er et betydningsfuldt teaterhistorisk Dokument. Den er det først og fremmest af teaterkunstneriske Grunde. Rosing korrigerer paa en Række Punkter Preislers Domme om udenlandske Personligheder og Teaterforestillinger, og hans Mening har en anden Vægt og Gyldighed, fordi Rosing er en selvstændig, autoritativ Personlighed, ikke uden sine Kanter og Fordomme — deriblandt den Kategoriskhed og Intolerance, som ikke sjældent præger betydelige Kunstnere i Omtalen af deres Fagfæller — ikke uden sin Naivitet og psykologiske Begrænsning — hvoraf en Del dog ogsaa er Tidens Naivitet og Begrænsning — men overalt og bestandig præget af Fagmandens og Personlighedens kyndige Skøn og alvorlige Trang til at trænge igennem Tingenes ydre Skin helt ind til deres Kerne. Det indsmigrende og facile ved Preislers Fremstillingsevne afløses i Rosings Beretning af en trodsig og kantet Vilje til at ville tale Sandhed; Rosing er ikke som Preisler nogen Snob for det „anerkendte“, det være sig hjemligt eller udenlandsk, han lader sig intet sige paa Forhaand, møder enhver „Berømmelse“ med Skepsis og efterprøver den paa sit eget sunde Skøn og paa sin til Tider naive, men altid idéalistiske og høje Fordring til Teaterkunsten, saaledes som han forstaar den — og virkelig forstaar den. Hans Fremstilling indeholder enkelte forhastede Domme og uoverlagte temperamentsbestemte Udsagn — Rosing er meget norsk i sit Temperaments Vejrlig og i dets Luner — men han er tillige en sjælden sympatisk, retlinet og alvorlig Mand, gennem hvis Dagbog vi faar et paa flere Punkter nyt, ikke lyst, men til Gengæld kritisk, i Hovedtrækkene troværdigt og overbevisende Billede af dansk Teaters daværende Standpunkt i Forhold til det intereuropæiske Teaterliv. Fra intet andet Tidspunkt i vor Teaterhistorie har vi et saadant autentisk, samtidigt Dokument af blot tilnærmelsesvis lignende Fyldighed og Fagkundskab. Vor Teaterhistorie, der hidtil — med faa Undtagelser — har været snævert lokalt bestemt med den Indskrænkning i Synsmaaderne, som naturligt følger heraf, vil lukrere af dette Fund, som for et væsentligt Tidsrums Vedkommende tillader os at se vort hjemlige Teater i en større Sammenhæng end sædvanligt (hvilket altid er nyttigt for Proportionernes Skyld) — og som tillige paa Grund af Rejsens Omfang og Udstrækning giver ligesom en Syntese af Datidens typiske Teaterkunst set gennem en begavet dansk Teaterfagmands Øjne.